

OBSAH

Předmluva	5
I. GENEZE PRÁVA	7
1. Právo a ekonomická struktura	7
2. Antagonismus sociální struktury a právo	13
3. Právo a třídní boj	16
4. Právní regulace třídního boje	20
II. OBJEKTIVACE PRAVIDEL CHOVÁNÍ	23
1. Zrušení bezprostředního vztahu mezi jedincem a normou chování....	23
2. Právo jako osamostatnělý (odcizený) výraz sociálních vztahů	26
3. Dualita „bytí“ a „povinnování“. Kritika „ideje práva“	30
4. Fetišismus buržoazního práva; právní rovnost jako adekvátní výraz sociální nerovnosti	35
5. Právní a sociální rovnost za socialismu	42
III. VOLNÍ CHARAKTER PRÁVA	49
1. Subjektivní a objektivní zdroje třidnosti práva. Společenský obsah práva a jeho deformace v třídní společnosti	49
2. Politické aspekty tvorby „obecné vůle“. Prvky kompromisu v právu a integrační role práva	57
3. Psychologický aspekt „obecné vůle“, „Obecná vůle“ a „vůle všech“; sociální dosah tohoto rozlišení	69
4. Kritika teorie „interesu“. Realizace individuálních a společenských cílů prostřednictvím práva	75
5. Právo a svoboda. Kritika absolutizace „obecné vůle“	87
6. Svoboda zákonodárce; vztah právních a objektivních zákonů	94
IV. FORMY PRÁVA	107
1. Právní pozitivismus a deformace humanitního charakteru právní teorie	107
2. Hierarchie státních orgánů a hierarchie forem práva. Konzervativní aspekt práva	119

	3. Normativní charakter práva. Vztah normy a chování	132
	4. Racionálnost rozlišení „soukromého“ a „veřejného“ práva. Kritika totální publicizace socialistického práva	145
V.	STÁT A PRÁVO	152
	1. Teorie podřizující právo státu a stát právu	152
	2. Závaznost práva. Mocenské, formálně logické a psycho-sociologické aspekty dodržování práva	158
	3. Zákonnost. Vázanost státu právem: formálně právní a faktická	168
VI.	DUALITA „PRÁVA“	177
	1. Stučkovo rozlišení „konkrétního“ a „abstraktního“ práva. Doktrína „přirozeného práva“	177
	2. Pokusy o zrušení duality: krize pozitivismu a obnova přirozeného práva; solidarismus, normativismus a psychologismus	184
	3. Dualita objektivního a subjektivního práva; pozitivistické a sociolo- gické pojetí	194
	4. Právní subjektivita	211
VII.	SPOLEČENSKÉ A PRÁVNÍ VZTAHY	230
	1. Právní forma společenských vztahů; subjektivní a objektivní aspekt právních vztahů	230
	2. Model právního vztahu. „Individualizační“ tendence právní formy společenských vztahů	241
	3. Některé aspekty vztahu mezi společenskými vztahy a jejich právní formou: právní jistota; regulativní a kontrolní role práva; pozitivní a negativní moment právní „hranice“ společenských vztahů	249
	4. Hranice právní úpravy: aspekt technický a sociální	257
	5. Vlastnictví a právo	265
VIII.	APLIKACE PRÁVA	272
	1. Procesuální pravidla a záruky; kritika Vyšinského pojetí důkazů....	272
	2. Abstraktnost normy a konkrétnost situací. Snahy o zrušení rozporu: právní realismus, právní existencialismus	278
	3. Teorie trestu. Princip úměrnosti viny a trestu. Problém „spravedl- nosti“	286
IX.	PRÁVO, MORÁLKA A POLITIKA	295
	1. Právo a morálka; subjektivní a objektivní aspekt morálních norem; rozdíly normativní „určitosti“ práva a morálky; jednota a konkuren- ce právní a morální sféry	295

2. Vztah politiky a práva a princip zákonnosti. „Právní politika“ (metodika vědecké legislativy)	311
3. Pojetí historického místa socialistického práva (Stučka, Pašukanis, Vyšinský)	318
Odkazy	324
Jmenný rejstřík	358

СОДЕРЖАНИЕ

Предисловие	5
I. ГЕНЕЗИС ПРАВА	7
1. Право и экономическая структура	7
2. Антагонизм социальной структуры и право	13
3. Право и классовая борьба	16
4. Правовое регулирование классовой борьбы	20
II. ОБЪЕКТИВИЗАЦИЯ ПРАВИЛ ПОВЕДЕНИЯ	23
1. Упразднение непосредственного отношения между индивидуумом и нормой поведения	23
2. Право как объективизированное (отчужденное) выражение социальных отношений	26
3. Дуализм «бытия» и «долженствования». Критика «идеи права»	30
4. Фетишизм буржуазного права; правовое равенство как адекватное выражение социального неравенства	35
5. Правовое и социальное равенство при социализме	42
III. ВОЛЕВОЙ ХАРАКТЕР ПРАВА	49
1. Субъективные и объективные источники классовости права. Общественное содержание права и его деформация в классовом обществе	49
2. Политические аспекты образования «общей воли». Элементы компромисса в праве и интеграционная роль права	57
3. Психологический аспект «общей воли». «Общая воля» и «воля всех»; социальное значение этого различия	69
4. Критика теории «интереса». Реализация индивидуальных и общественных интересов через посредство права	75
5. Право и свобода. Критика абсолютизации «общей воли»	87
6. Свобода законодателя; соотношение правовых и объективных законов	94

IV. ФОРМЫ ПРАВА	107
1. Правовой позитивизм и деформация гуманитарного характера теории права	107
2. Иерархия государственных органов и иерархия форм права. Консервативный аспект права	119
3. Нормативный характер права. Соотношение нормы и поведения	132
4. Рациональность различия «частного» и «публичного» права. Критика тотальной публикации социалистического права ..	145
V. ГОСУДАРСТВО И ПРАВО	152
1. Теории, подчиняющие право государству и государство праву	152
2. Обязательность права. Властные, формально логические и психологические аспекты соблюдения права	158
3. Законность. Связанность государства правом: формально-юридическая и фактическая	168
VI. ДУАЛИЗМ «ПРАВА»	177
1. Различение «конкретного» и «абстрактного» права у Стучки. Доктрина «естественного права»	177
2. Попытка устранения дуализма: кризис позитивизма и возрождение естественного права; солидаризм, нормативизм и психологизм	184
3. Дуализм объективного и субъективного права; позитивистская и социологическая концепции	194
4. Правоспособность	211
VII. ОБЩЕСТВЕННЫЕ ОТНОШЕНИЯ И ПРАВООТНОШЕНИЯ ..	230
1. Правовая форма общественных отношений; субъективный и объективный аспекты правоотношений	230
2. Модель правоотношения. «Индивидуализационные» тенденции правовой формы общественных отношений	241
3. Некоторые аспекты взаимоотношения между общественными отношениями и их правовой формой: правовая устойчивость; регулятивная и контрольная роль права; позитивный и негативный моменты правовой «границы» общественных отношений	249
4. Границы правового регулирования: аспекты технический и социальный	257
5. Собственность и право	265
VIII. ПРИМЕНЕНИЕ ПРАВА	272
1. Процессуальные правила и гарантии; критика понимания доказательств у Вышинского	272

2. Абстрактность нормы и конкретность ситуации. Стремления преодолеть противоречие: правовой реализм, правовой экзистенциализм	278
3. Теория наказания. Принцип соразмерности вины и наказания. Проблема «справедливости»	286
IX. ПРАВО, МОРАЛЬ И ПОЛИТИКА	295
1. Право и мораль; субъективный и объективный аспекты норм морали; различия в нормативной «определенности» права и морали; единство и конкуренция правовой и моральной сфер	295
2. Соотношение политики и права и принцип законности. «Политика права» (методика научного законодательства)	311
3. Концепция исторического места социалистического права (Стучка, Пашуканис, Вышинский)	318
Ссылки	324
Указатель имен	358

CONTENTS

Preface	5
I. GENESIS OF LAW	7
1. Law and the Economic Structure	7
2. Antagonism of the Social Structure and Law	13
3. Law and Class Struggle	16
4. Legal Regulation of Class Struggle	20
II. OBJECTIFICATION OF NORMS OF BEHAVIOUR	23
1. Loosening of the Immediate Relation between Individual and Norm of Behaviour	23
2. Law as a Detached (Alienated) Expression of Social Relations	26
3. Dualism of „Is“ and „Ought“. Criticism of the Idea of Law	30
4. Fetishism of Bourgeois Law. Legal Equality as an Adequate Ex- pression of Social Inequality	35
5. Legal and Social Equality under Socialism	42
III. VOLITIVE CHARACTER OF LAW	49
1. Subjective and Objective Sources of the Class Character of Law. So- cial Content of Law and Its Deformation in a Class-Bound Society..	49
2. Political Aspects of the Formation of „General Will“. Elements of Compromise in Law and the Integration Role of Law	57
3. Psychological Aspect of the General Will. „General Will“ and the „Will of All“ — Social Meaning of this Distinction	69
4. Criticism of the Interest Theory. Achievement of Individual and Social Aims through Law	75
5. Law and Freedom. Criticism of the Conception of „General Will“ as Absolute	87
6. Freedom of the Legislator. Relation of Legal and Objective Laws..	94
IV. FORMS OF LAW	107
1. Legal Positivism and the Deformation of the Humanitarian Character of Legal Theory	107

2. Hierarchy of State Organs and Hierarchy of Legal Forms. Conservative Aspect of Law	119
3. Normative Character of Law. The Relation of Norm and Behaviour	132
4. Rationale of the Distinction of „Private“ and „Public“ Law. Criticism of the Total Absorption of Socialist Law by Public Law	145
 V. STATE AND LAW	152
1. Theories Subordinating the Law to the State and the State to the Law	152
2. Binding Force of Law. Formal Logical and Psycho-Sociological Aspects of the Observance of Law	158
3. Legality. Formal Legal and Factual Autolimitation of the State by Law	168
 VI. DUALISM OF „LAW“	177
1. Stuchka's Distinction of „Concrete“ and „Abstract“ Law. The Doctrine of „Natural“ Law	177
2. Attempts to Overcome the Dualism. The Crisis of Positivism and the Revival of Natural Law. Solidarism, Normativism, Psychology ..	184
3. Dualism of Objective and Subjective Law. The Positivist and Sociological Conception	194
4. Legal Personality	211
 VII. SOCIAL AND LEGAL RELATIONS	230
1. Legal Form of Social Relations. Subjective and Objective Aspect of Legal Relations	230
2. Model of a Legal Relation. The „Individuation“ Trend in Legal Forms of Legal Relations	241
3. Some Aspects of the Relation between Social Relations and Their Legal Form. Certainty in Law. Regulative and Control Function of Law. Positive and Negative Moment of the Legal „Limit“ of Social Relations	249
4. Limits of Legal Regulation. Technical and Social Aspect	257
5. Ownership and Law	265
 VIII. APPLICATION OF LAW	272
1. Procedural Rules and Guaranties, Criticism of Vishinsky's Conception of Judicial Proofs (Evidence)	272
2. Abstract Norms and Concrete Factual Situations. Attempts to Overcome the Antagonism. Legal Realism, Legal Existentialism	278
3. Theory of Punishment. The Principle of Adequateness of Guilt and Punishment. The Problems of „Justice“	286

IX.	LAW, MORALS AND POLITICS	295
	1. Law and Morals. Subjective and Objective Aspect of Moral Norms. Difference in the Normative Certainty of Law and Morals. Unity and Concurrence of the Legal and Moral Sphere	295
	2. The Relation of Politics and Law and the Principle of Legality. „Legal Policy“ (Methods of Scientific Legislation)	311
	3. Conception of the Historical Place of Socialist Law (Stuchka, Pashu- kanis, Vishinsky)	318
	Notes	324
Index		358